

ŠOLA ZA ŽUPANE 2026

Programska izhodišča nevladnih organizacij za Mestno občino Nova Gorica

Nevladni sektor soustvarja skupnost prihodnosti

Dokument je sprejel Svet nevladnih organizacij Severne Primorske
oziroma Goriške razvojne regije na seji dne 15. julija 2026.

Predsednik, pridr. prof. dr. Marko Vudrag

2026

2030

O dokumentu

Skupna programska izhodišča

Manifest nevladnega sektorja za prihodnji mandat Mestne občine Nova Gorica.

»Močna občina potrebuje tudi močan, slišan in v razvoj vključen nevladni sektor.«

SPREJEM DOKUMENTA	15. julija 2026
PREDSEDNIK	pridr. prof. dr. Marko Vudrag
STROKOVNA PRIPRAVA	Regionalno stičišče NVO Planota
OBDOBJE	Programska izhodišča za mandat 2026–2030

Kontakt

info@planota.si • www.bitplanota.si • www.zanvo.org

Vsebina

14 področij za močnejšo skupnost

Predlogi so razporejeni od sistemskih pogojev do neposredne podpore ljudem in razvoja regije.

01 Močnejše partnerstvo z nevladnim sektorjem

PARTNERSTVO IN POGOJI

08 Podpora starejšim, paliativi, hospicu in svojcem

PODPORA LJUDEM

02 Stabilno, razvojno financiranje, vezano na učinke

PARTNERSTVO IN POGOJI

09 Otroci, mladi, družine in duševno zdravje

PODPORA LJUDEM

03 Uporaba znanja in storitev NVO

PARTNERSTVO IN POGOJI

10 Preventiva in zdravstvena pismenost

PODPORA LJUDEM

04 Skupnostni center kot prostor sodelovanja

PARTNERSTVO IN POGOJI

11 Sodelovanje javnih zavodov in NVO

SKUPNOST IN REGIJA

05 Bolj odprta javna infrastruktura

PARTNERSTVO IN POGOJI

12 Dan oziroma vikend skupnosti

SKUPNOST IN REGIJA

06 Regijska koordinacija prostovoljstva

PARTNERSTVO IN POGOJI

13 Izvedbena sredstva za mehke regijske vsebine

SKUPNOST IN REGIJA

07 SIPS kot vstopna točka za pomoč ljudem

PODPORA LJUDEM

14 Programske usmeritve za mandat 2026-2030

SKUPNOST IN REGIJA

Preambula

Nevladni sektor soustvarja skupnost prihodnosti

Svet nevladnih organizacij Severne Primorske oziroma Goriške razvojne regije je nastal iz potrebe, da se nevladne organizacije v regiji lažje povezujejo, medsebojno usklajujejo in skupno nastopajo pri vprašanjih, ki presegajo interese posamezne organizacije. Njegova naloga ni le opozarjanje na težave pri delovanju društev in drugih nevladnih organizacij, temveč tudi oblikovanje predlogov, ki lahko izboljšajo sodelovanje med nevladnim sektorjem, lokalnimi skupnostmi, javnimi zavodi in drugimi institucijami.

V tem duhu Svet NVO v okviru projekta Šola za župane 2026 sprejema ta dokument kot skupna programska izhodišča nevladnih organizacij za Mestno občino Nova Gorica.

Dokument ima značaj manifesta nevladnega sektorja. Ne zato, ker bi želel komurkoli postavljati pogoje ali deliti politične lekcije, temveč zato, ker jasno pove, kakšno skupnost zagovarjamo: povezano, solidarno, vključujočo in sposobno bolje uporabiti znanje, izkušnje ter energijo ljudi, ki že danes delujejo v lokalnem okolju.

Namen dokumenta ni postavljanje političnih zahtev ali ocenjevanje kandidatov, temveč ponuditi vsebinsko podlago za razpravo o tem, kako lahko občina, javne institucije in nevladni sektor skupaj soustvarjajo bolj povezano, vključujočo in odporno skupnost.

Nevladne organizacije niso zgolj izvajalke posameznih projektov ali prejemnice občinskih sredstev. So prostor, kjer se ljudje povezujejo, učijo, pomagajo, ustvarjajo, se vključujejo v življenje skupnosti in pogosto prvi zaznajo stiske ali potrebe, ki jih formalni sistemi opazijo šele kasneje. V društvih, zavodih, ustanovah, humanitarnih, zdravstvenih, kulturnih, športnih, mladinskih, invalidskih in prostovoljskih organizacijah sodelujejo člani, prostovoljci, uporabniki programov, svojci in podporniki. To je širok del lokalne skupnosti, ki ga pri načrtovanju prihodnosti občine ni mogoče obravnavati kot obrobne.

Mestna občina Nova Gorica ima kot regijsko središče posebno odgovornost. Njena razvojna vloga se ne meri samo v velikih investicijah, javnih zavodih, dogodkih in infrastrukturi, temveč tudi v tem, kako zna povezati ljudi, podpreti prostovoljstvo, omogočiti delovanje skupnostnih programov, vključiti mlade, pomagati ranljivim skupinam in ustvariti pogoje, da lahko različni deli skupnosti delujejo skupaj.

Predlogi v tem dokumentu izhajajo iz izkušenj organizacij na terenu, dosedanjih pobud projekta Šola za župane, odgovorov nevladnih organizacij, dobrih praks ter veljavnih zakonskih in strateških usmeritev na področju nevladnih organizacij, prostovoljstva, lokalne samouprave, mladine, socialnega varstva, zdravja, dolgotrajne oskrbe, duševnega zdravja in regionalnega razvoja.

Svet NVO s tem dokumentom ponuja programsko podlago za prihodnji mandat Mestne občine Nova Gorica. Ne v imenu posamezne organizacije, temveč v imenu skupnega prepričanja, da močna občina potrebuje tudi močan, slišan in v razvoj vključen nevladni sektor.

Izhodišča dokumenta

Zakaj ta dokument in zakaj zdaj?

Mestna občina Nova Gorica ima v Goriški razvojni regiji posebno vlogo. Kot regijsko središče ne vpliva samo na kakovost življenja svojih občank in občanov, temveč tudi na razvoj širšega prostora. Zato je pomembno, da se v prihodnjem mandatnem obdobju poleg infrastrukturnih, gospodarskih in institucionalnih vprašanj več pozornosti nameni tudi tistim vsebinam, ki neposredno vplivajo na vsakdanje življenje ljudi: dostopnosti pomoči, prostovoljstvu, skupnostnim prostorom, mladim, starejšim, ranljivim skupinam, preventivi, socialni povezanosti in sodelovanju med javnimi institucijami ter nevladnimi organizacijami.

V zadnjih letih se je pokazalo, da številni izzivi lokalne skupnosti ne izvirajo iz pomanjkanja posameznih organizacij ali programov, temveč iz pomanjkanja povezovanja, stabilnosti in dolgoročnega načrtovanja. Veliko znanja, izkušenj in pripravljenosti za delo v skupnosti že obstaja. Delujejo društva, zavodi, humanitarne organizacije, zdravstvena in invalidska društva, mladinske, kulturne, športne, turistične in prostovoljske organizacije. Vprašanje je, ali zna občina ta potencial dovolj sistematično vključiti v razvojne politike.

Ta dokument zato ne predlaga vzporednega sistema obstoječim javnim službam in javnim zavodom. Nasprotno: izhaja iz potrebe po boljšem sodelovanju med občino, javnimi institucijami in nevladnim sektorjem. Tam, kjer javni sistemi dobro delujejo, jih je treba podpreti. Tam, kjer se kažejo vrzeli, pa je smiselno uporabiti znanje in bližino nevladnih organizacij, ki pogosto prve zaznajo potrebe ljudi in lahko prispevajo k hitrejšim, bolj dostopnim in bolj življenjskim rešitvam.

Predlogi so oblikovani kot programska izhodišča za obdobje 2026–2030. Nanašajo se na področja, kjer ima občina neposredne pristojnosti, kjer lahko deluje v sodelovanju z drugimi občinami ali kjer lahko kot regijsko središče prevzame pobudniško vlogo. Pri tem se dokument vsebinsko opira na veljavne zakonske in strateške podlage s področja nevladnih organizacij, prostovoljstva, lokalne samouprave, javnega naročanja, mladine, socialnega varstva, zdravja, duševnega zdravja, dolgotrajne oskrbe in regionalnega razvoja.

V ospredju niso interesi posamezne organizacije, temveč vprašanje, kako lahko Mestna občina Nova Gorica v prihodnjem mandatu bolje uporabi obstoječe vire v skupnosti in okrepi tiste mehanizme, ki ljudem prinašajo konkretno korist.

01

PARTNERSTVO IN POGOJI

Nova Gorica potrebuje močnejše partnerstvo z nevladnim sektorjem

Nevladne organizacije niso zgolj prejemniki občinskih sredstev. So razvojni partner občine. Zaradi neposrednega dela z ljudmi hitro zaznajo spremembe v skupnosti: osamljenost starejših, stiske družin, pomanjkanje prostovoljcev, težave mladih, neizkoriščene prostore, potrebe kroničnih bolnikov, vrzeli pri informiranju in pomanjkanje sodelovanja med sistemi.

Občina mora to znanje uporabljati bolj sistematično.

Predlagamo, da Mestna občina Nova Gorica vzpostavi stalni mehanizem sodelovanja z nevladnimi organizacijami. Ta naj ne bo odvisen od posamezne politične volje ali osebnih poznanstev, temveč naj postane del rednega delovanja občine.

2026

2030

Predstavniki NVO naj se vključujejo v pripravo strategij, razvojnih dokumentov, razpisov in pomembnejših odločitev na področjih, kjer delujejo. Smiselno je tudi vključevanje predstavnikov nevladnega sektorja v odbore, komisije, delovne skupine in posvetovalna telesa občinskega sveta oziroma občinske uprave. To ne pomeni dodatne birokracije. Pomeni boljše odločanje, manj zgrešenih ukrepov in večjo povezanost občinskih politik z dejanskimi potrebami ljudi.

Občina naj uvede tudi letni NVO-proračunski dialog. Pred pripravo proračuna bi občina skupaj z nevladnimi organizacijami pregledala ključne potrebe po področjih, učinke obstoječih programov, razpisne prioritete, prostorske potrebe in možnosti za boljše sodelovanje.

Tak dialog ne sme postati prostor lobiranja za posamezne organizacije. Namenjen mora biti vprašanju, kaj skupnost zares potrebuje in kateri ukrepi imajo največji učinek za občane.

02

PARTNERSTVO IN POGOJI

Financiranje naj bo stabilno, razvojno in vezano na učinke

Mestna občina Nova Gorica že uporablja dvoletne razpise. To je dobra osnova, ki jo je treba nadgraditi.

Organizacije, ki izvajajo programe v javnem interesu, težko delujejo razvojno, če so vsako leto odvisne od negotovih razpisov, poznih odločitev in kratkoročnega financiranja. To posebej velja za humanitarne, socialne, zdravstveno-preventivne, mladinske in podporne programe, kjer se učinki kažejo skozi daljše obdobje.

Predlagamo nadgradnjo obstoječih razpisov z jasnejšimi cilji, kazalniki in spremljanjem učinkov. Pri tem ne sme šteti samo število dogodkov ali udeležencev. Pomembno je meriti tudi dostopnost pomoči, zmanjševanje osamljenosti, vključevanje mladih, podporo družinam, razvoj prostovoljstva, boljšo informiranost uporabnikov, preprečevanje socialne izključenosti in izboljšanje kakovosti življenja.

Za ključne humanitarne in podporne programe je smiselno preveriti možnost stabilnega programskega financiranja neposredno iz proračuna, kadar so za to izpolnjeni pogoji: sprejet razvojni dokument področja, jasno opredeljeni cilji, znani izvajalci, merljivi kazalniki, vsebinsko in finančno poročanje ter preglednost porabe.

Tak model bi nekaterim programom omogočil stabilnost skozi celotno programsko obdobje. Občini pa bi omogočil večjo predvidljivost in boljše spremljanje učinkov.

Smiselno je tudi regijsko poenotenje minimalnih standardov razpisov in, kjer je izvedljivo, uporaba skupnega sistema e-prijav. Organizacije, ki delujejo v več občinah, se danes srečujejo z različnimi obrazci, roki, merili in zahtevami. To povečuje administrativno breme in jemlje čas programskemu delu.

03

PARTNERSTVO IN POGOJI

Občina naj uporablja znanje in storitve NVO

Nevladne organizacije lahko za občino izvajajo več, kot se običajno prepozna.

Lahko pripravljajo posvete z občani, izvajajo analize potreb, sodelujejo pri pripravi strategij, vodijo delavnice, izobraževanja in preventivne programe, razvijajo prostovoljske mreže, izvajajo podporo družinam, mladim, starejšim, invalidnim, dolgotrajno bolnim in umirajočim osebam, pomagajo pri

vključevanju ranljivih skupin, vodijo skupnostne dogodke, izvajajo evalvacije in nudijo storitve, ki jih občina sicer naroča na trgu.

To ne pomeni, da ima nevladni sektor samodejno prednost pred drugimi izvajalci. Pomeni pa, da ga mora občina obravnavati kot resnega in strokovnega izvajalca, kadar ima za to znanje, izkušnje in dokazane učinke.

Denar, namenjen NVO za izvajanje javno koristnih storitev, se praviloma vrača v programe, uporabnike, prostovoljce in skupnost. To je pomembna razlika, ki jo mora občina upoštevati pri načrtovanju storitev.

Občina naj zato pri naročanju storitev, pripravi razpisov in oblikovanju programov redno preverja, ali lahko določene naloge kakovostno izvedejo lokalne nevladne organizacije, socialna podjetja ali druge organizacije civilne družbe.

Posebej je treba bolje uporabiti možnosti, ki jih omogoča zakonodaja o javnem naročanju, vključno s pridržanimi javnimi naročili, kadar so izpolnjeni pogoji in kadar tak pristop podpira javni interes, socialno ekonomijo, vključevanje ranljivih skupin ali izvajanje skupnostnih storitev.

04

PARTNERSTVO IN POGOJI

Skupnostni center kot prostor sodelovanja, ne samo kot stavba

Prostori za NVO niso samo tehnično vprašanje. So vprašanje razvoja skupnosti.

Številne organizacije delujejo v razpršenih, začasnih, plačljivih ali neustreznih prostorih. Najemnine in stroški prostorov zmanjšujejo sredstva za programe, prostovoljce, uporabnike, mlade, starejše in ranljive skupine.

Zato predlagamo, da Mestna občina Nova Gorica vzpostavi skupnostni center kot osrednje vozlišče civilne družbe, prostovoljstva in skupnostnih programov.

Tak center ne sme biti samo zbirka pisarn. Njegov smisel je v srečevanju ljudi in organizacij, v sodelovanju med področji in v nastajanju novih programov. V njem se lahko povezujejo sociala, zdravje, mladina, starejši, kultura, šport, prostovoljstvo, izobraževanje, turizem, invalidske organizacije, humanitarni programi in neformalne pobude.

Center bi moral omogočati skupne večnamenske prostore, prostore za delavnice in srečanja, svetovalne in informacijske točke, dostopne prostore za starejše in invalide, prostor za prostovoljce, administrativno in tehnično podporo manjšim NVO ter sodelovanje z javnimi zavodi.

Dobra praksa, ki jo je smiselno upoštevati, je Hiša mladih v Ajdovščini. V Novi Gorici pa mora biti model širši. Ne samo mladinski, ampak večgeneracijski, medsektorski in regijski.

Pri tem naj občina preveri tudi možnosti uporabe javne infrastrukture, nastale ali prenovljene v okviru EPK. Namen ni spreminjati osnovne namembnosti teh prostorov. Namen je zagotoviti, da javna infrastruktura po velikih projektih ne ostane premalo uporabljena, ampak dobi redne skupnostne, kulturne, izobraževalne, prostovoljske in podporne vsebine.

05

PARTNERSTVO IN POGOJI

Javna infrastruktura naj bo bolj odprta skupnosti

Prostori, zgrajeni ali vzdrževani z javnimi sredstvi, naj v največji možni meri služijo javnosti.

2026

2030

Občina naj pripravi pravila za odprto uporabo javne infrastrukture. Šole, telovadnice, kulturni domovi, prostori krajevnih skupnosti, mladinski prostori, knjižnice, drugi javni prostori ter prazni, zapuščeni ali premalo uporabljeni prostori v lasti občine naj bodo, kjer je to varno in izvedljivo, dostopni za programe NVO, prostovoljstva, športa, kulture, mladih, starejših in lokalnih skupnosti tudi izven osnovnega delovnega časa.

Tak pristop ne zahteva nujno velikih investicij. Zahteva pa jasna pravila, urnike, odgovornosti, zavarovanja, tehnično podporo in pregleden model uporabe.

To je eden najbolj racionalnih načinov, kako lahko občina iz obstoječe infrastrukture ustvari več življenja.

06

PARTNERSTVO IN POGOJI

Prostovoljstvo potrebuje regijsko koordinacijo

Prostovoljstvo je ena od najmočnejših oblik družbene povezanosti. A ni samoumevno. Potrebuje organizacijo, mentorstvo, priznanje in podporo.

Pomanjkanje prostovoljcev, posebej mladih, je vse bolj izrazito. Zato prostovoljstva ne moremo več prepustiti naključju, posameznim mentorjem ali dobri volji posameznih društev.

Nova Gorica naj kot regijsko središče prevzame pobudo za vzpostavitev regijske koordinacije prostovoljstva.

Tak mehanizem bi povezoval prostovoljske organizacije, šole, javne zavode, občine, mladinske organizacije, organizacije starejših, humanitarne organizacije, zdravstvena društva, podjetja in posameznike, ki se želijo vključiti v prostovoljsko delo.

Njegove naloge bi bile promocija prostovoljstva, usposabljanje mentorjev, povezovanje prostovoljcev z organizacijami, vključevanje mladih, javno priznanje prostovoljskega dela, razvoj skupnih akcij in podpora organizacijam, ki nimajo lastnih kadrovskih kapacitet za sistematično delo s prostovoljci.

Posebej pomembno je povezovanje šol in NVO. Prostovoljstvo mladim omogoča izkušnje, ki jih formalno izobraževanje pogosto ne more dati: odgovornost, solidarnost, sodelovanje, stik z različnimi življenjskimi zgodbami in občutek, da lahko prispevajo k skupnosti.

Občina, ki ima oziroma želi imeti podobo prostovoljstvu prijazne občine, mora prostovoljstvo podpreti bolj sistematično.

07

PODPORA LJUDEM

SIPS kot vstopna točka za socialo, zdravje in pomoč ljudem

Nova Gorica že ima izkušnjo povezovanja javnih in nevladnih organizacij na področju sociale in zdravstva. Skupna informacijska pisarna za področje sociale in zdravstva - SIPS - od leta 2014 povezuje širok nabor izvajalcev: CSD, domove starejših, Karitas, VDC, organizacije za duševno zdravje, društva bolnikov, humanitarne organizacije, MDPM, občino, Fundacijo BiT Planota, Društvo PO-MOČ in druge partnerje.

SIPS ni zgolj informacijska pisarna. Je povezovalni mehanizem, ki ljudem pomaga najti pravo pomoč, organizacijam pa omogoča boljše sodelovanje.

2026

2030

SIPS še vedno deluje. Konzorcij partnerjev se še vedno povezuje, info točka se izvaja, organizacije pa opravljajo usmerjanja, intervencije, pogovore in drugo podporo ljudem v stiski. Vendar po zaključku projektnega financiranja ni bil vzpostavljen trajen sistemski vir podpore, SIPS pa tudi ni ustrezno finančno in organizacijsko podprt s strani občine glede na obseg potreb in pomen, ki ga ima za občane.

Predlagamo nadaljnjo krepitev in nadgradnjo SIPS-a kot osrednje vstopne točke za občane na področju socialnih, zdravstvenih in podpornih storitev.

SIPS bi moral zagotavljati celostno informiranje, usmerjanje k ustreznim organizacijam, pomoč pri orientaciji skozi sistem, povezovanje javnih zavodov in NVO, preprečevanje podvajanja storitev, prepoznavanje vrzeli v podpori in razvoj skupnih programov.

To ni predlog za nov javni zavod. Gre za stabilno podporo in nadgradnjo obstoječe dobre prakse, ki jo Nova Gorica lahko razvije v eno najmočnejših skupnostnih rešitev.

08

PODPORA LJUDEM

Starejši, paliativa, hospic in podpora svojcem

Staranje prebivalstva, osamljenost, demenca, kronične bolezni, dolgotrajna oskrba in paliativna oskrba niso samo vprašanja zdravstva in sociale. To so vprašanja lokalnega razvoja.

Občina ima pomembno vlogo pri povezovanju zdravstvenega doma, bolnišnice, CSD, domov starejših, NVO, prostovoljcev, humanitarnih organizacij in drugih občin.

Predlagamo pripravo medobčinskega oziroma regijskega modela podpore starejšim, invalidnim, dolgotrajno bolnim, umirajočim in njihovim svojcem.

Ta model naj vključuje pomoč starejšim v domačem okolju, podporo svojcem, programe za osebe z demenco, zmanjševanje osamljenosti, prostovoljske obiske, zdravstveno preventivo, psihosocialno podporo, paliativno podporo, podporo umirajočim na terenu, posebno pozornost osebam brez svojcev ali z nezadostno podporno mrežo ter preveritev pogojev za razvoj hospic oziroma namestitvene podpore.

Pri paliativi mora biti jasno, da NVO ne morejo nadomeščati zdravstvenega sistema. Nosilci strokovne zdravstvene obravnave morajo biti zdravstvene institucije. Nevladne organizacije pa lahko sistem dopolnijo s prostovoljstvom, podporo svojcem, informiranjem, ozaveščanjem, zagovorništvom in pomočjo pri vključevanju ljudi v skupnost.

Hospic oziroma paliativno podporo je smiselno razvijati medobčinsko, saj ena občina sama težko zagotovi vse pogoje. Nova Gorica pa lahko kot regijsko središče prevzame pobudo za oblikovanje dogovora med občinami, da bi se v regiji razvila delujoča hospic oziroma namestitvena podpora, vključno s preveritvijo možnosti za hišo hospic.

09

PODPORA LJUDEM

Otroci, mladi, družine in duševno zdravje

Stiske otrok, mladostnikov in družin se povečujejo. Dostop do specialistične pomoči je pogosto predolg, težave pa je treba nasloviti takoj, ko se pojavijo.

Občina ne more nadomestiti psihiatrije, centrov za duševno zdravje, CSD ali države. Lahko pa zapolni pomembno vrzel med prvim pojavom stiske in formalno sistemsko obravnavo.

Predlagamo regijsko mrežo nizkopražne psihosocialne podpore za otroke, mladostnike in družine. Ta naj temelji predvsem na obstoječih izvajalcih, ne na ustanavljanju novih javnih zavodov.

V Novi Gorici že obstajajo javni zavodi, šole, CSD, zdravstvene službe in NVO, ki delajo z otroki, mladimi in družinami. Naloga občine je, da jih poveže, razjasni njihove vloge in stabilno podpre tiste programe, ki imajo največji učinek.

Pomembno je ločiti mladinsko delo, programe za otroke, psihosocialno podporo družinam, letovanja, humanitarno pomoč, preventivo in krizno podporo. Različni izvajalci imajo različne vloge. Smisel ni v konkurenci, ampak v sodelovanju.

Predlagamo hitreje dostopno psihosocialno pomoč brez nepotrebnih administrativnih ovir, programe podpore staršem, pomoč otrokom in mladim v socialnih ter psihosocialnih stiskah, podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam, povezovanje šol, CSD, zdravstvenih služb in NVO ter večletno financiranje učinkovitih programov.

Pri razvoju regijske podpore je smiselno izhajati tudi iz že odprte pobude o svetovalnem centru za otroke in mladostnike ter preveriti potrebe po mobilnih oziroma terenskih oblikah pomoči. Posebno pozornost je treba nameniti otrokom in mladostnikom v zahtevnejših čustvenih, vedenjskih ali družinskih stiskah, otrokom in mladim, za katere v regiji ni dovolj ustreznih podpornih ali namestitvenih možnosti, ter družinam, ki potrebujejo hitro in usklajeno pomoč.

Posebej pomembna je tudi podpora mladim po izhodu iz rejništva, stanovanjskih skupin ali drugih oblik institucionalne oskrbe. Občina lahko pri tem uporabi tudi stanovanjsko politiko in sodelovanje z NVO, ki nudijo spremljanje, svetovanje in podporo pri osamosvajanju.

Mestna občina Nova Gorica lahko kot regijsko središče pri tej temi prevzame pobudniško vlogo: poveže občine, pristojne institucije in izvajalce, podpre obstoječe dobre prakse ter pomaga oblikovati regijski model podpore, ki bo otrokom, mladostnikom in družinam dostopen prej, bližje in bolj celostno.

10

PODPORA LJUDEM

Preventiva in zdravstvena pismenost

Zdravstvena društva in društva bolnikov so pomemben partner občine.

Ne morejo nadomeščati zdravstvenega sistema. Lahko pa pomembno prispevajo k preventivi, zgodnjemu odkrivanju bolezni, zdravstveni pismenosti, podpori kroničnim bolnikom, pomoči svojcem, destigmatizaciji bolezni in boljši kakovosti življenja.

Občina naj skupaj z zdravstvenimi domovi, šolami in društvi bolnikov podpira redne preventivne zdravstvene dneve, meritve, predavanja, delavnice in svetovanja za občane.

Posebno pozornost je treba nameniti starejšim kroničnim bolnikom, invalidom, osebam z omejeno mobilnostjo, otrokom in mladim, svojcem bolnikov ter socialno ranljivim skupinam.

Zdravstvena preventiva je področje, kjer lahko občina z razmeroma majhnimi sredstvi doseže velik učinek: boljšo informiranost, zgodnejše odkrivanje bolezni, manj izolacije bolnikov in več sodelovanja med zdravstvenimi institucijami, NVO in občani.

11

SKUPNOST IN REGIJA

Javni zavodi in NVO naj sodelujejo, ne tekmujejo

Mestna občina Nova Gorica ima razvito mrežo javnih zavodov. Ti so pomemben del lokalnega sistema in jih ni smiselno postavljati proti nevladnim organizacijam.

Vendar občina pri razvoju programov ne sme izhajati iz predpostavke, da je javni zavod vedno prva in najboljša rešitev. Kjer obstajajo NVO z znanjem, izkušnjami, dostopom do uporabnikov in dokazanim učinkom, jih je treba vključiti kot partnerje ali izvajalce.

Namen ni ukinjanje javnih zavodov. Namen je doseči boljše sodelovanje, jasnejšo delitev vlog in večji učinek za uporabnike.

Občina naj pri financiranju programov uvaja načelo učinkovitosti. Ne šteje samo status izvajalca, ampak rezultat za ljudi. Kjer NVO z majhnimi sredstvi dosegajo velik učinek, jih je treba stabilno podpreti. Kjer javni zavodi in NVO delujejo na sorodnih področjih, naj občina spodbuja sodelovanje in preprečuje nepotrebno podvajanje.

12

SKUPNOST IN REGIJA

Dan oziroma vikend skupnosti

Nova Gorica ima bogato društveno, kulturno, športno, turistično, humanitarno, prostovoljsko in skupnostno življenje. Težava ni, da nič ne deluje. Težava je, da bi lahko delovalo bolj povezano, bolj vidno in z večjim učinkom.

Predlagamo, da občina enkrat letno organizira in financira večji dogodek: Dan skupnosti oziroma Vikend nevladnih organizacij.

To ne sme biti samo sejem stojnic ali društveni bazar. Lahko postane prepoznaven občinski oziroma regijski dogodek, ki poveže društva, prostovoljce, športne organizacije, kulturne ustvarjalce, turistična društva, planinska društva, humanitarne organizacije, mladinske programe, zdravstvena društva, podeželje, lokalno kulinariko, dediščino in skupnostne pobude.

Tak dogodek ima lahko tudi turistični in promocijski potencial. NVO sektor lahko predstavi lokalno identiteto, ustvarjalnost, solidarnost, naravo, prostovoljstvo, kulturo, šport in energijo skupnosti.

Posamezna društva sama pogosto nimajo dovolj promocijske moči, logistične podpore in sredstev, da bi dosegla širši obisk. Občina pa lahko zagotovi organizacijsko podporo, promocijo, tehnično izvedbo, prostor, povezavo s turizmom in medijsko vidnost.

Tak dogodek lahko postane ena od prepoznavnih letnih prireditev Nove Gorice kot mesta skupnosti.

13

SKUPNOST IN REGIJA

Mehke regijske vsebine potrebujejo izvedbena sredstva

V regionalnih razvojnih dokumentih so mehke vsebine že prepoznane. Težava ni več v tem, da jih ne bi znali zapisati. Težava je, da nimajo zagotovljenega izvedbenega financiranja.

Goriška regija ne potrebuje samo investicij, cest, stavb in gospodarskih projektov. Potrebuje tudi sredstva za socialno kohezijo, prostovoljstvo, psihosocialno pomoč, skupnostne storitve, podporo

2026

2030

starejšim, programe za mlade, vključevanje ranljivih skupin, razvoj civilne družbe in skupnostne inovacije.

Občine Goriške regije naj zato skupaj nastopijo do države in zahtevajo namenski finančni instrument za izvedbo že prepoznanih mehkih razvojnih vsebin.

Mestna občina Nova Gorica naj pri tem prevzame vodilno povezovalno vlogo. Če želi nastopati kot regijsko središče, mora to vlogo pokazati tudi pri temah, ki neposredno vplivajo na kakovost življenja ljudi.

14

SKUPNOST IN REGIJA

Predlagane programske usmeritve za mandat 2026-2030

Za prihodnji mandat predlagamo, da Mestna občina Nova Gorica v svoje razvojne in proračunske dokumente vključi naslednje usmeritve:

01 Vzpostavitev stalnega mehanizma sodelovanja med občino, občinskim svetom in nevladnimi organizacijami (priloga 1).

02 Nadgradnja dvoletnih razpisov z merjenjem učinkov in večjo razvojno naravnostjo.

03 Preveritev neposrednega programskega financiranja ključnih humanitarnih, socialnih in podpornih programov in kampanj (priloga 3).

04 Sistematična uporaba znanja in storitev NVO pri izvajanju javno koristnih programov (priloga 4).

05 Vzpostavitev skupnostnega centra kot osrednjega prostora civilne družbe in skupnostnih programov (priloga 5).

06 Sprejem politike odprte javne infrastrukture za skupnostne dejavnosti (priloga 6).

07 Vzpostavitev regijske koordinacije prostovoljstva s središčem v Novi Gorici (priloga 7).

08 Stabilna podpora in nadgradnja Skupne informacijske pisarne za področje sociale in zdravstva – SIPS (priloga 3).

09 Priprava medobčinskega modela podpore starejšim, paliativi, hospicu in svojcem (priloga 9).

10 Vzpostavitev regijske mreže nizkopražne psihosocialne podpore otrokom, mladostnikom in družinam (priloga 10).

11 Krepitev preventivnih zdravstvenih programov v sodelovanju z društvi bolnikov, zdravstvenimi domovi in šolami (priloga 3).

12 Spodbujanje sodelovanja med javnimi zavodi in NVO na podlagi učinkov za uporabnike.

13 Organizacija letnega Dneva skupnosti oziroma Vikenda nevladnih organizacij kot občinskega in regijskega dogodka.

14 Skupen nastop občin do države za zagotovitev sredstev za mehke regijske razvojne vsebine (priloga 14).

Zaključek

Močan nevladni sektor je investicija v prihodnost

Nevladne organizacije niso nasprotnik občine, javnih zavodov ali politike. So partner skupnosti.

Njihovo delo je pogosto manj vidno kot velike investicije, vendar so njegovi učinki vsakdanji: manj osamljenosti, več pomoči, več prostovoljstva, več vključevanja, več podpore otrokom in družinam, več zdravja, več druženja, več kulturnega in športnega življenja ter več občutka pripadnosti.

Občina, ki zna podpreti nevladni sektor, ne podpira le organizacij. Podpira ljudi.

Podpira prostovoljce, družine, starejše, mlade, bolnike, invalide, otroke, svojce, ustvarjalce, športnike, krajane, ranljive skupine in vse, ki želijo prispevati k skupnosti.

Mestna občina Nova Gorica ima vse pogoje, da postane zgled sodelovanja med občino, javnimi institucijami in civilno družbo.

V času, ko lokalne skupnosti potrebujejo več povezanosti, več zaupanja in več praktičnih rešitev, je močan nevladni sektor ena najboljših investicij v prihodnost.

Zato predlagamo, da politične liste, kandidati za občinski svet in županski kandidati te usmeritve obravnavajo kot programsko izhodišče za prihodnji mandat.

Ne zaradi interesov posameznih organizacij, temveč zaradi ljudi, ki v tej občini živijo.

Podlage dokumenta

Zakonske, strateške in programske podlage

Dokument se vsebinsko opira na naslednje zakonske, strateške in programske podlage, ne da bi jih povzema kot pravno zavezujoč okvir.

• Zakon o nevladnih organizacijah;	• Zakon o prostovoljstvu;
• Strategijo razvoja nevladnih organizacij do 2030;	• Strategijo razvoja prostovoljstva do 2030;
• Zakon o lokalni samoupravi;	• Zakon o javnem naročanju;
• Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju;	• Program MIRA – Nacionalni program duševnega zdravja;
• Strategijo dolgožive družbe;	• Zakon o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami;
• strateške dokumente s področja socialnega varstva, zdravstva, mladine, regionalnega razvoja in evropske kohezijske politike;	• dosedanje pobude in analize projekta Šola za župane ter odgovore nevladnih organizacij Goriške regije.

NEVLADNI SEKTOR SOUSTVARJA SKUPNOST PRIHODNOSTI

Šola za župane 2026 • Regionalno stičišče NVO Planota

ŠOLA ZA ŽUPANE 2026

Regionalno stičišče NVO Planota

info@planota.si

www.bitplanota.si

www.zanvo.org

2026

2030